

Activiteitenplan Nederlands Gebarencentrum 2017

In het kader van OCW subsidie

September 2016

**Nederlands
Gebarencentrum**

Dr.G.M.Schermer
Raad van Bestuur
Stationsplein 121
3818 LE Amersfoort
Contact: t.schermer@gebarencentrum.nl

Inleiding

De activiteiten van het Nederlands Gebarentrum vallen uiteen in drie onderdelen: informatievoorziening en monitoring, beheer van de NGT en taalbeleid en productontwikkeling.

In de subsidiebeschikkingen van 2014 en 2015 worden in lijn met de oorspronkelijke beschikking van 2010 de volgende activiteiten gesubsidieerd:

- A. algemene ontwikkelings- en ondersteuningsactiviteiten op het terrein van de Nederlandse Gebarentaal:
 1. voorlichting en het ondersteunen van scholen, andere organisaties en instellingen bij het gebruik en toepassing ervan
 2. ontwikkeling van en vormgeving van gebaren
 3. het beheer van de Nederlandse Gebarentaal
- B. het (doen) verrichten van kortdurend onderzoek ten behoeve van de ontwikkeling en het beheer van de Nederlandse Gebarentaal.

Bovenstaande houdt in dat met name de activiteiten op het gebied van informatie/ monitoring en op het gebied van beheer NGT en taalbeleid vallen onder de subsidiebeschikking.

A. Informatie en monitoring

Zoals in de subsidiebeschikking is aangegeven is een kerntaak van het Gebarencentrum: Het geven van informatie en adviezen op het terrein van de Nederlandse Gebarentaal in al haar verschijningsvormen en daar aan verwante onderwerpen zoals bijvoorbeeld tweetalig onderwijs, het gebruik van Nederlands met ondersteunende gebaren (NmG) in tal van situaties.

Gezien het belang dat door de Nederlandse overheid gehecht wordt aan uniformering en standaardisering van de Nederlandse Gebarentaal wordt hierbij veel aandacht gegeven aan het informeren van doelgroepen over gestandaardiseerde en vastgelegde gebaren en de bewustwording van de eigen taal-, en cultuurgeschiedenis.

In de afgelopen jaren is de belangstelling voor NmG, waarbij gebaren uit het lexicon van NGT, gebruikt worden enorm toegenomen met name ook sinds in de sector van mensen met een verstandelijke beperking, op scholen en instellingen voor kinderen en volwassenen met spraak-taalstoornissen en vormen van autisme de toepassing van NmG goede resultaten oplevert.

Het Nederlands Gebarencentrum maakt zich sterk voor het verspreiden van de NGT gebaren ook onder de NmG gebruikers om ervoor te zorgen dat er een landelijke standaard gebruikt wordt door diverse gebruikers van gebaren in welke vorm dan ook.

Daarnaast leggen we het accent op een goede voorlichting over de Nederlandse Gebarentaal als taal, de gebruiker van de Nederlandse Gebarentaal en de behoefte van deze gebruikers aan toegankelijke informatie. Zeker nu het VN verdrag voor de rechten van mensen met een handicap is geratificeerd, ziet het Gebarencentrum een taak weggelegd om (gemeentelijke) overheden en publieke instellingen te ondersteunen en te informeren over de toegang van informatie voor mensen die NGT of NmG gebruiken.

A.1 Project: Voorlichting en informatie

Doel:

Informatie en voorlichting op het gebied van NGT en NmG via stands, colleges, lezingen, publicaties, en ondersteuning aan derden.

De lezingen worden zowel op nationale als internationale congressen en bijeenkomsten gehouden oa. het Simea congres 2017 en deelname aan het DRONGO Taal Festival 2017 en het congres voor dove docenten in Boedapest 2017. Colleges worden gegeven o.a aan de Hogeschool Utrecht, opleiding Tolk/Docent Dovenstudies en informatie wordt gegeven aan publieke instellingen zoals musea en de NS. Met de NS gaan we in 2017 een project opzetten om NGT bekend te maken bij de medewerkers.

Daarnaast geven we informatie via de website, op telefonische vragen en via email. De informatie-stands zijn landelijk op het gebied van dovenonderwijs, logopedie en onderwijs en zorg aan mensen met een verstandelijke beperking.

In voorgaande jaren is een aantal workshops gegeven voor tolken, voor docenten en voor ouders die gericht zijn op specifiek lexicon aanleren. Uit evaluatie van de workshops blijkt dat deze tegemoet komen aan de behoefte van gebruikers en dat de informatie over regionale variatie zeer gewaardeerd wordt met name door tolken in opleiding. Informatie over gebaren zal dan ook plaatsvinden via lexicon workshops voor verschillende doelgroepen zoals tolken, docenten, ouders van dove kinderen en dove volwassenen. Daarnaast blijven we laagdrempelige workshops NmG geven

aan mensen die gebaren ter ondersteuning willen gebruiken voor uiteenlopende doelgroepen.

Om informatie over NGT en NmG te geven maken we ook veelvuldig gebruik van sociale media: met name Facebook en onze website.

De website is tweetalig van opzet en is dus toegankelijk voor zowel dove al horende mensen. Ten behoeve van dove en horende docenten en gebruikers van ons online woordenboek zullen we in 2017 een aantal films maken waarin uitleg wordt gegeven over taalvariatie: de varianten van het NGT lexicon, de gebaren uit St. Michielsgestel en voorbeelden van gebaren in context en de verschillen tussen het Nederlands en NGT. Daarnaast zullen de onderzoekresultaten van het onderzoek naar het gebruik van ZELF in NGT worden weergegeven op de website.

Personele inzet:

	Functie	Uren		
1	Projectleiding I	35		
2	Senior-onderzoeker	175		
3	Tweetalige onderzoeker	100		
4	Senior-ontwikkelaar	300		
5	Junior-ontwikkelaar I	25		
6	Junior-onderzoeker	120		
7	Studio-assistent	75		
8	Medewerker voorlichting	400		
	TOTAAL			

B. Beheer NGT en Taalbeleid

Doel van deze projecten algemeen:

De tweede kerntaak van het Nederlands Gebarent centrum is het beheer van het lexicon van de Nederlandse Gebarentaal. Om dat te kunnen doen staat het ontwikkelen en beheren van een landelijke databank van NGT taaldata centraal waarbij het accent ligt op het lexicon. Het Nederlands Gebarent centrum zorgt voor de standaard van het lexicon van de Nederlandse Gebarentaal op basis waarvan materialen ontwikkeld kunnen worden. Het is van belang om deze standaard landelijk te houden zodat alle gebruikers van zowel de Nederlandse Gebarentaal als Nederlands met Gebaren over dezelfde gebaren beschikken. Zeker gezien de diversiteit van de doelgroepen is dit een groot voordeel omdat dit de communicatie - met name bij cliënten die ondersteunende communicatie gebruiken- en de uitwisseling van materialen ten goede komt.

Het verzamelen van bestaande gebaren en het ontwikkelen van nieuwe gebaren doen we in samenwerking met dove native signers en inhoudelijke experts.

De gegevens uit deze databank worden vervolgens toegankelijk gemaakt voor verschillende doelgroepen. Het Gebarent centrum heeft een centrale rol in het verzamelen van gebaren en het ontwikkelen van nieuwe (vak) gebaren in nauwe samenwerking met NGT gebruikers.

We richten ons ook op de ontsluiting van historisch materiaal, zoals het KOMVA materiaal. Dit is van belang voor het inzicht in de ontwikkeling van het NGT lexicon. Voor de tolken NGT is inzicht in regionale variatie van belang voor een goede uitoefening van hun beroep. In 2013 hebben we een convenant afgesloten met de opleiding tolk/docent NGT aan de Hogeschool Utrecht waarbij het Gebarent centrum garant staat voor de kwaliteit van het lexicon dat in de modules wordt aangeboden in de opleiding en waar studenten toegang toe hebben via het online gebarenwoordenboek.

Er wordt voortdurend gewerkt aan de kwaliteitsverbetering van het lexicon dat wordt aangeboden in de opleiding tolk/docent NGT aan de HU en het lexicon dat gebruikt wordt door alle organisaties en scholen die gebruik maken van ons online gebarenwoordenboek door meer informatie over de betekenis van gebaren toe te voegen aan de database. Dit zal voortgezet worden in 2017.

Er wordt structureel gewerkt aan de kwaliteitsverbetering van de database en uitbreiding van het materiaal.

In 2017 zal het Gebarencentrum de volgende activiteiten uitvoeren op het terrein van beheer NGT en Taalbeleid:

1. Uitbreiding van taaldatabank NGT

Doel:

Het verzamelen en vastleggen van gebaren, verzamelen en vastleggen van regionale variatie, ontwikkelen van nieuw (specifiek) lexicon;

Vastleggen van gebaren, zinnen en uitleg in films;

Vastleggen van historisch materiaal;

Invoer en controle van gegevens;

Vrijgeven van gebaren en tekeningen voor online producten zoals het online gebarenwoordenboek.

Dit is een kerntaak en een continue proces. De wijze waarop dit gebeurt sluit aan bij de behoefte van enerzijds het onderwijs en professionals die gebruik maken van gebaren, anderzijds bij de behoefte van de dovensgemeenschap.

Eind 2016 hebben we ruim 20.000 records in de database staan, waarvan ongeveer 17.000 online. We streven ernaar om eind 2017 18.500 records online te hebben, waarbij er behalve lexicon ook voorbeeldzinnen worden toegevoegd. Uit de feedback gegevens van gebruikers van het online woordenboek blijkt er veel behoefte te zijn aan meer voorbeeldzinnen in NGT en NmG.

Personele inzet:

	Functie	Uren		
1	Projectleiding I	50		
2	Senior-onderzoeker	150		
3	Tweetalige onderzoeker	250		
4	Senior-ontwikkelaar	850		
5	Junior-ontwikkelaar I	50		
6	Junior-onderzoeker	500		
7	Studio-assistent	400		
	TOTAAL			

2. Vernieuwing en herziening database

Doel: Voorbereiden van de herziening van de database: op basis van o.a de gebruikersevaluatie uit 2016 en de blauwdruk voor een nieuwe databasestructuur die we in 2016 hebben vastgesteld zullen we een nieuwe database structuur ontwikkelen waarbij ook zoekmogelijkheden en de interface in relatie tot de online producten zullen worden meegenomen. Hierbij zullen ook inhoudelijke veranderingen worden doorgevoerd, met name het zoekstelsel en het beter ontsluiten van gegevens die in het online woordenboek staan. De nieuwe database zal zoveel mogelijk op basis van bestaande software ontwikkeld worden door externe programmeurs in samenwerking met de ontwikkelaars van de huidige database..

Personele inzet:

	Functie	Uren		
1	Projectleiding I	55		
2	Senior-onderzoeker	275		
3	Tweetalige onderzoeker	100		
4	Senior-ontwikkelaar	50		
	TOTAAL			

3. Vertaalprojecten verhaaltjes in NGT en NmG

Doel:

Het bevorderen van het lezen van jonge kinderen die gebruik maken van NGT of NmG door middel van het vertalen van prentenboeken en liedjes.

Voorleesboek en prentenboek van het jaar 2017 in samenwerking met CPNB.
Het vertalen van het voorleesboek en prentenboek van het jaar in NGT en NmG en daarmee het toegankelijk maken van dit prentenboek voor kinderen die gebruik maken van NGT of NmG.

In het kader van de voorleesweek zullen we een vertaling op dvd maken in NGT en NmG van het voorleesboek van het jaar. Deze dvd zal beschikbaar gesteld worden aan scholen en ouders ter ondersteuning van het leesonderwijs.
Daarnaast zullen twee prentenboeken vertaald worden in NGT en NmG.

Personele inzet:

	Functie	Uren		
1	Projectleiding II	15		
2	Tweetalige onderzoeker	200		
3	Senior-ontwikkelaar	160		
4	Junior-onderzoeker	70		
5	Studio-assistent	275		
	TOTAAL			

4. Toegepast (multimedia) materiaal NGT en NmG

Doel:

Het ontwikkelen van multimedia applicaties om aan de behoefte van de gebruikers tegemoet te komen en het uitbreiden van de database met tekeningen van gebaren. De vertaling van dvd-rom producten naar andere applicaties stelt hoge eisen aan de kwaliteit van de films en de toegankelijkheid via verschillende platforms.

Er zijn verschillende applicaties waar het Nederlands Gebarencentrum aan werkt. In 2016 is een aantal thema's beschikbaar gemaakt via de app iSignNGT. In 2017 zullen hier nog thema's aan toegevoegd worden, waaronder NmG Onderwijs 2 en één is samenwerking met de NS.

Er is een toenemende behoefte aan deskundigheidsbevordering bij tolken en docenten op het gebied van lexicon, maar ook op het gebied van het toepassen van lexicon in cursusmaterialen. We hebben in 2016 de ELO uitgebreid zodat gebruikers van het online gebarenwoordenboek ook lexicon kunnen oefenen. De leeromgeving moet daarnaast uitgebreid worden met oefenmogelijkheden. Zo krijgen tweede taal leerders NGT en NmG meer mogelijkheden om zelfstandig te kunnen oefenen met directe feedback op de vaardigheden waardoor hun gebarenvaardigheid kan toenemen. In 2017 zullen we een pilot starten voor een online toepassing waarin we de verhalen, rijmpjes en liedjes die in NGT en NmG op verschillende manieren beschikbaar zijn kunnen bundelen en beschikbaar maken voor ouders en leerkrachten.

Ontwikkeling module NmG 3 op maat

In voorgaande jaren zijn de NmG modules onderwijs 1 en 2 vernieuwd. Omdat er uit het werkveld de vraag komt om een verdieping na module 2 gaan we in 2017 een kleine module op maat ontwikkelen waarin ook aandacht zal zijn voor de valkuilen van NmG gebruik in het omzetten van Nederlands naar NmG.

Vernieuwing en ontwikkeling module NGT AB2

De online module NGT AB1 is in 2015 uitgebracht. Er is veel behoefte aan de herziening van NGT AB 2. Deze module zal aangepast worden aan de ERK normen waarbij de oefeningen en films herzien worden.

Personele inzet:

	Functie	Uren		
1	Projectleiding I	40		
2	Senior-onderzoeker	150		
3	Tweetalige onderzoeker	200		
4	Senior-ontwikkelaar	400		
5	Junior-ontwikkelaar I	270		
6	Junior-ontwikkelaar II	250		
7	Studio-assistent	400		
	TOTAAL			

5. Grammaticaal onderzoek

Het NGT lexicon dat is opgeslagen in de database wordt gebruikt als basis voor onderzoek naar taalvariatie en taalverandering in NGT en naar grammaticale aspecten van NGT. In 2017 zullen we ons richten op twee projecten: taalverandering bij drie generaties dove mensen in de regio Zuid en adjectiva in NGT met name in relatie tot rekenonderwijs.

Doel: Inzicht in de taalverandering bij drie generaties dove mensen in de regio Zuid.

In 2016 is gewerkt aan het project waarin inzicht is gekregen in het verschil in gebarengedrag tussen generaties dove mensen in de regio Zuid. Dit heeft interessante resultaten opgeleverd en we willen daar in 2017 een vervolg aan geven door drie generaties dove mensen uit de regio Zuid te interviewen en hun lexicon onderling te vergelijken waardoor we inzicht krijgen in de taalverandering. De resultaten zullen in de vorm van een videoverslag op onze website komen en in de vorm van een artikel in een wetenschappelijk tijdschrift.

Doel: Inzicht in gebruik van adjectieven in NGT en de verschillende contexten ten behoeve van rekenonderwijs

In 2016 is een rekenproject uitgevoerd ten behoeve van het rekenonderwijs aan dove kinderen in samenwerking met de Werkgroep Sprong Vooruit. Daaruit bleek dat er bij leerkrachten vaak te weinig inzicht is in het gebruik van adjectiva zoals groot en klein in verschillende contexten. In 2017 zullen we daarom informatie toevoegen aan de database en het online woordenboek waarbij we specifiek aandacht zullen besteden aan de toepassingen van adjectiva in NGT. De adjectiva die in 2016 zijn verzameld voor het project Rekentaal zullen uitgebreid worden in contextzinnen en voorbeelden van toepassingen in NGT. De zinnen zullen worden toegevoegd aan het online woordenboek.

Personele inzet:

	Functie	Uren		
1	Projectleiding I	10		
2	Senior-onderzoeker	30		
3	Junior-onderzoeker	175		
	TOTAAL			